

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 15731/2024
19.11.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., против туженог Удружења осигураваача Србије – Биро зелене карте, Београд, чији је пуномоћник Срђан Илинчић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1895/23 од 31.01.2024. године, у седници одржаној 19.11.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1895/23 од 31.01.2024. године у усвајајућем делу одлуке о тужбеном захтеву из става првог изреке, у ставу другом изреке, као и у ставу трећем изреке (погрешно означен као став четврти) и предмет у укинutom делу враћа том суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Трстенику П 286/22 од 12.04.2023. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде штете због изгубљене зараде за период од 11.10.2016. године до 31.05.2025. године, исплати и то за месец октобар 2016. године, и то од 11.10. до 31.10, износ од 40.042,68 динара, са законском затезном каматом почев од 10.11.2016. године па до коначне исплате, а за период од новембра 2016. године закључно са мајем 2021. године, за сваки месец износ од по 80.085,36 динара, са законском затезном каматом почев од 10-ог у месецу за претходни месец па до коначне исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде штете у виду новчане ренте због потпуне неспособности за рад, плаћа месечно по 80.085,36 динара, почев од 01.06.2021. године па убудуће док се не измене околности које утичу на висину ове обавезе, до 05-ог у месецу за текући месец, с тим што ће заостале рате исплатити одједном. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 103.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1895/23 од 31.01.2024. године, ставом првим изреке, првостепена пресуда је укинута и тужени обавезан да тужиоцу на име накнаде штете због изгубљене зараде за период од 01.10.2016. до 11.04.2023. године, исплати месечени износ од по 80.085,36 динара, са законском затезном каматом почев од 12.04.2023. године као дана првостепеног пресуђења па до исплате, док је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца у преосталом делу који се

односи на тражену законску затезну камату на сваки појединачни износ од доспећа у наредном месецу па до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде штете у виду новчане ренте због потпуне неспособности за рад плаћа месечно по 80.085,36 динара, почев од 12.04.2023. године као дана првостепеног пресуђења па убудуће док се не измене околности које утичу на висину ове обавезе до 05-ог у месецу за текући месец. Ставом трећим изреке (погрешно означеном као став четврти), обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 337.488,00 динара.

Против првостепене пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и прекорачења тужбеног захтева пред другостепеним судом.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20, бр.10/23- други закон) и утврдио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању дана ...2008. године у ..., на ауто-путу Ниш – Београд, тужилац је доживео саобраћајну незгоду коју је изазвао грчки држављанин управљајући возилом регистарске ознаке ..., који се није придржавао саобраћајних прописа. До саобраћајне незгоде, тужилац је радио у својој регистрованој аутолимарско – механичарској радњи у ... у којој је остваривао месечну зараду у износу од 80.085,36 динара у просеку. С обзиром да од штетног догађаја више никада није могао да ради свој посао, против туженог већ је водио две парнице које су окончане досуђивањем тужиоцу накнаде штете због изгубљене зараде за раније периоде.

Тужилац је по преживљеној трауми почео да испољава психичке тегобе, првобитно као реактивно депресивну симптоматологију праћену главобољама, због чега је био потпуно нефункционалан и неспособан за посао, али је временом дошло до интензивирања психичких тегоба. И поред покушаја стабиловања стања његовог менталног здравља, тужилац је душевно оболео од трајно промењене личности после катастрофичног искуства које је последица саобраћајне незгоде која се догодила ..2008. године. Пре ове незгоде, тужилац није имао психичке поремећаје, због чега је овај психички поремећај искључиво последица наведене саобраћајне незгоде. Поред трајног поремећаја личности после катастрофичног искуства, код тужиоца је дијагностификован и органски поремећај расположења – афекта који је код тужиоца тешког степена испољености и трајног и прогресивног карактера. Поред наведених болести, од 2013. године тужилац болује и од повишеног крвног притиска и коронарне артеросклеротске болести, шећерне болести због које и актуелно на инсулинској терапији. Повишени крвни притисак који није добро регулисан, постојање коронарне болести, такође неадекватно лечене, уз постојање шећерне болести у дужем периоду, узроковале су оштећење срца у форми дијастоме, срчане слабости, а што је довело и до поремећаја срчаног ритма „појаве треперења преткоморе периферног емболизног органа“, као и поремећаја у спроведеном систему срца – блок десне гране и предњи леви хеми блок. Утврђене соматске болести битно могу утицати на квалитет живота и

животни век тужиоца, због чега било какав тежи физички рад и стресна ситуација могу довести до наглог погоршања његовог здравственог стања и непосредно га животну угрозити. Због свих наведених болести код тужиоца постоји потпуна трајна неспособност за рад (професионална и општа радна способност), која је постојала и у периоду од 11.10.2016. године до сада (највероватније од пре 2013. године), а постојаће и убудуће.

Наведено чињенично стање утврђено је од стране другостепеног суда, након расправе коју је спровео сагласно одредби члана 383. Закона о парничном поступку.

Полазећи од чињенице да је тужилац пре штетног догађаја остваривао зараду у месечном износу од 80.085,36 динара, да је код тужиоца након штетног догађаја наступила трајна неспособност за рад (професионална и општа), тужени је одговоран у смислу одредбе члана 91. и 92. Закона о осигурању имовине лица („Службени гласник РС“, бр.55/2004) да тужиоцу накнади штету у виду изгубљене зараде за период од 11.10.2016. године до 11.04.2023. године у износима од по 80.085,36 динара месечно, а од 12.04.2023. године па убудуће да тужиоцу исплаћује месечну ренту у истом месечном износу, а док за то постоје законски услови, сваког 05-ог у месецу за текући месец, све ово применом одредби чланова 154, 155, 195. и 196. Закона о облигационим односима. При том је оценио и да не постоји допринос тужиоца да штета настане или да буде већа него што би иначе била у смислу одредбе члана 192. став 1. ЗОО, јер иако није подносио захтев за инвалидску пензију тужени није доказао да тужилац који се и даље лечи, испуњава услове за инвалидску пензију.

Међутим, по оцени Врховног суда, у поступку пред другостепеним судом учињена је битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, а дошло је и до прекорачења тужбеног захтева, нашта све тужени у ревизији с правом указује.

Наиме, својим захтевом из поднеска од 22.03.2022. године, тужилац је потраживао износ од 80.085,36 динара (за период од 11.10.2016. године), али је првостепени суд тужиоцу досудио износ од 40.042,68 динара. Међутим, тужилац није тражио доношење допунске пресуде, сагласно одредби члана 356. став 1. ЗПП, због чега је наступила фикција повучене тужбе у погледу дела захтева у износу разлике до 80.085,36 динара за овај месец. И поред тога, другостепени суд је тужиоцу на име накнаде штете због изгубљене зараде за цео месец октобар 2016. године досудио износ од 80.085,36 динара.

Такође, иако суд није везан правним основом тужбеног захтева сагласно одредби члана 192. став 4. Закона о парничном поступку, према одредби члана 3. став 1. ЗПП одлучује у границама постављеног захтева. Међутим, супротно наведеном, побијаном пресудом тужиоцу је досудио накнаду штете због изгубљене зараде за период од 01.04.2023. године закључно са 11.04.2023. године у месечном износу од 80.085,36 динара, али и месечну ренту у истом овом износу за период од 12.04.2023. године закључно са 30.04.2023. године, на који начин је прекорачио захтев тужиоца.

Осим наведеног, по оцени Врховног суда другостепени суд неправилно је применио материјално право, што је за последицу имало погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање.

Право оштећеног на накнаду штете у случају телесне повреде или нарушења здравља, као вид материјалне штете прописан је одредбом члана 195. Закона о облигационим односима из које произилази да ко другом нанесе телесну повреду или му наруши здравље, дужан је накнадити му трошкове око лечења и друге потребне трошкове с тим у вези, као и зараду изгубљену због неспособности за рад за време лечења (став 1). Ако повређени због потпуне или делимичне неспособности за рад губи зараду или су му потребе трајно повећане, или су му могућности његовог даљег развијања и напредовања уништене или смањене, одговорно лице дужно је плаћати повређеном одређену новчану ренту, као накнаду за ту штету (став 2).

Према цитираним одредбама закона, материјална штета на име изгубљене зараде због неспособности за рад за време лечења и рента су две различите врсте накнаде материјалне шете настале због телесног оштећења или нарушења здравља. Разликују се по временском периоду за који се могу досудити оштећеном, односно по времену настанка у односу на време пресуђења. Губитак зараде је штета која је већ настала умањењем реално очекиваних прихода оштећеног који нису остварени због проузроване штете нарушењем здравља за време док лечење траје, док је рента накнада штете због губитка или умањења зараде оштећеног, али која ће временски настати после пресуђења. Услов за остварење права на ренту је да оштећени не оздрави потпуно у смислу оспособљавања за рад, него да постане трајно потпуно или делимично неспособан за рад. Међутим, оно што им је заједничко, а представља и општи услов за накнаду сваке штете, јесте да неспособност за рад због које оштећени губи зараду за време лечења али и касније, јесте последица штетног догађаја за који постоји одговорност одговорног лица (штетника или другог одговорног лица).

Према налазу и мишљењу комисије вештака Завода за судску медицину Ниш од 03.04.2023. године, код тужиоца постоји потпуна трајна неспособност за рад (професионална и општа радна неспособност), и то због менталног поремећаја из категорије „органски поремећај расположења“, тешких измена у оквиру „трајног поремећаја личности после катастрофичног искуства“, али и хроничног обољења срца и шећерне болести зависне од инсулина. За наведене менталне поремећаје утврђено је током поступка да су последица саобраћајне незгоде од ...2008. године. Међутим, утврђене соматске болести према налазу комисије вештака нису, или не у потпуности последица саобраћајне незгоде. Наиме, коронарну болест узроковао је повишен крвни притисак који није добро регулисан, а и сама коронарна болест неадекватно је лечена, што је уз постојање шећерне болести у дужем периоду узроковало оштећење срца.

Даље, другостепени суд није правилно применио одредбу члана 192. став 1. Закона о облигационим односима која прописује да оштећеник који је допринео да штета настане или да буде већа него што би иначе била, има право само на сразмерно смањену накнаду.

Уколико је код тужиоца постојала и у периоду пре 2013. године, како то произилази из налаза и мишљења комисије вештака, потпуна трајна неспособност за

рад, другостепени суд морао је имати у виду да је у том случају сагласно одредби члана 21. Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Сл. Гласник РС“, бр.34/2003, 101/2010), важећем у време када је према налазу комисије вештака код тужиоца наступила радна неспособност, код тужиоца постојала инвалидност која се не може отклонити лечењем или медицинском рехабилитацијом, с обзиром да је у питању трајна неспособност за рад. С обзиром на изнето, тужилац би имао право на инвалидску пензију под условима прописаним одредбом члана 25. тачка 2. истог закона ако је губитак радне способности настао пре навршења година живота прописаних за стицање права на старосну пензију утврђених у члану 19. тачка 1. овог закона и да има навршених пет година стажа осигурања. Ове услове другостепени суд није утврдио јер је погрешно сматрао да допринос не постоји пошто се тужилац и даље лечи, при чему у том случају код тужиоца и не би могао бити утврђен трајни губитак радне способности. Због тога је остало неутврђено да ли би тужилац испунио услове за инвалидску пензију, и уколико би испунио услове, колико би она износила јер у том случају тужени не може бити у обавези да накнади штету и у висини инвалидске пензије, пошто у случају нестваривања права на инвалидску пензију и поред испуњености услова за остваривање исте, тужилац доприноси настанку штете у тој висини.

Како би другостепени суд отклонио учињене битне повреде одредаба парничног поступка, те утврдио све битне чињенице од значаја за правилну примену материјалног права, Врховни суд је основу чланова 415 став 1, 416. став 3. и 417. став 2. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић